

M.P. v. Portugal (br. 27516/14), 7.9.2021.¹

Nema povrede člana 8. EK

Slučaj se ticao aplikantice koja se žalila na činjenicu da njen bivši suprug nije kažnjen u krivičnom postupku zbog pristupa njenim e-mailovima koje je razmijenila na neformalnoj stranici za upoznavanje, te za njihovo podnošenje u dokazni materijal u parničnom postupku za utvrđivanje roditeljskog staranja i postupku razvoda braka, koji je on pokrenuo pred portugalskim sudovima. Na kraju su španjolski sudovi, kojima se aplikantica prvo obratila (a ne portugalski sudovi, kojima se naknadno suprug obratio), odlučili o razvodu i dodijelili starateljstvo majci, dok su ocu dodijeljena prava kontakta.

Evropski sud je, između ostalog, utvrdio da su učinci objavljivanja ovih e-mailova na privatni život aplikantice bili ograničeni, jer su otkriveni samo u parničnom postupku, dakle javni pristup podacima u ovoj vrsti postupka je bio ograničen.

Sud je također primijetio da predmetni e-mailovi na kraju nisu ni ispitani, budući da sud za porodična pitanja u Lisabonu zapravo nije presudio o osnovanosti suprugovog zahtjeva. Po mišljenju Suda, portugalske vlasti su uspostavile ravnotežu između suprotstavljenih interesa, u skladu s kriterijima postavljenim u njegovoj sudskoj praksi.

Osim toga, s obzirom na to da se aplikantica odrekla prava na bilo koji građanski zahtjev u kontekstu krivičnog postupka, jedino pitanje o kojem je trebalo odlučiti bila je muževa krivična odgovornost, stvar o kojoj Sud nije mogao donijeti odluku. Država Portugal je tako ispunila svoju pozitivnu obavezu zaštite prava aplikantice na poštivanje njenog privatnog života i povjerljivost njene prepiske.

Sakskoburggotski and Chrobok v. Bulgaria (br. 38948/10), 7.9.2021.

Povreda člana 1. Protokola broj 1 uz Konvenciju u vezi sa zabranom bilo kojeg oblika ekonomske eksploatacije šume

Povreda člana 6.1. EK

Aplikanti su Simeon Borisov Sakskoburggotski i Maria-Luisa Borisova Chrobok, brat i sestra.

Gospodin Sakskoburggotski je 1943. godine okrunjen kao Simeon II, Kralj Bugarske. Gospođa Chrobok bila je kraljevska princeza. Komunistički režim je 1946. godine ukinuo je monarhiju, a kraljevska porodica je napustila zemlju. Gospodin Sakskoburggotski je 2001. godine osnovao političku stranku i postao premijer ministar Bugarske do 2005. godine, dok je njegova stranka ostala u vladajućoj koaliciji do 2009. godine.

Sva krunska vlasništva prenesena su 1947. godine na državu u skladu s tada donesenim zakonom. U 1998. godini je utvrđeno da je taj Zakon u suprotnosti s pravom vlasništva i zabranom diskriminacije koji su garantovani Ustavom, zbog čega su aplikanti tražili povrat bivše imovine Krune.

Aplikanti su tražili povrat, između ostalog, sljedeće imovine: kuću njihove tetke, princeze Evdokije, koja se nalazi na zemljištu u Sofiji površine 7.185 kvadratnih metara; šest velikih posjeda širom zemlje, koji su također sadržavali zgrade, uključujući palače (na primjer, imanje

¹ Informacije su pripremljene u saradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za edukaciju i sudsku dokumentaciju Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.

u Vrani imalo je 992.672 kvadratnih metara, i na njemu se nalazi palača sa aneksima; na zemlji u Krichimu, površine 371.500 kvadratni metar, nalazi se palača i druge zgrade); i šumsko zemljište površine 2.150 hektara. Vratili su u posjed većinu imovine. Ostao je problem oko šumskog zemljišta.

Parlament je 2009. godine aplikantima nametnuo moratorij na prenos ili komercijalno iskorištavanje imovine za koju se smatra da im je vraćena. Ovaj moratorij je još uvijek na snazi.

Država i aplikanti su kasnije započeli zasebne sudske postupke u vezi s pet posjeda i šumskim zemljištem, koje je prošlo odlučivanje na nekoliko nivoa nadležnosti.

Sudovi su potvrdili vlasništvo aplikanata na imanju u Bistritsi. Međutim, do danas nisu uspjeli dobiti zadovoljenje u drugim predmetima koji se tiču šumskog zemljišta i imanje Vrana, jer su ovi predmeti još u toku. Konkretno, što se tiče posjeda u Saragyolu i Sitnyakovu sudovi su utvrdili da se aplikanti ne mogu smatrati vlasnicima, jer njihovi preci – bivši kraljevi - nisu posjedovali nekretnine u privatnom svojstvu, pa čak i da jesu, nije bilo osnova za razmatranje povrata imovine.

Pozivajući se na član 1. Protokola br. 1 (zaštita imovine), član 13 (pravo na učinkovit pravni lijek), član 6 stav 1 (pravo na pravično suđenje) i član 14 (zabrana diskriminacije) Konvencije, aplikanti se posebno žale na nalaze domaćih sudova u pogledu posjeda Saragyola i Sitnyakova, zakonskog moratorija na svaki prenos imovine i na komercijalno iskorištavanje imovine koju posjeduju i diskriminaciju prema njima na osnovu porijekla i društvenog položaja.

Evropski sud je posebno utvrdio da su radnje bugarskih vlasti nametnule nesrazmjeran individualni teret aplikantima. S obzirom da su mjere bile značajne, da su zakoni o očuvanju šuma već bili na snazi, da je postupak trajao dugo i nije bio podložan sudskoj kontroli, utvrdio je povredu prava iz člana 1. Protokola broj 1 uz Konvenciju, te člana 6 stav 1.